

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Bokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2.50.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od čveterostopne petit vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

Občni zbor Goriške zveze.

Kakor smo že omenjali v našem listu, vršil se je predpretekli četrtletni občni zbor Goriške zveze, ki je podal lep dokaz o smotrnosti in vspešnem delu te naše najvažnejše gospodarske organizacije v naši deželi. Občni zbor je bil zelo mnogoštevilno obiskan in se ga je med drugimi udeležil tudi revizor Riha kot zastopnik Splošne zveze na Dunaju, pri kateri je Goriška zveza včlanjena. Predsedov 1 je občnemu zboru poslanec Fon, predsednik Goriške zveze.

Poročilo je podalo točen pregled o organizacijskem delovanju zveze, o vzgojevalnem vplivu na razvoj zadrugištva in na vsotvršenju zadrugiškega poslovanja. Število včlanjenih zadrug je v poslovnem letu naraslo. Koncem leta je imela „Goriška zveza“ 92 članov, in sicer 80 zadrug in 12 fizičnih članov.

Izmed zadrug je bilo 48 rajfajzenskih posojilnic, 2 posojilnici Šulce-Deličevega ustroja, 15 mlekarških zadrug, 1 živinorejska zadruga, 8 kmetijskih in konsumnih društev, 2 obrtni zadrugi, 1 vrtnarska zadruga, 1 kletarska, 1 stavbinska zadruga in eno osrednje društvo, in sicer zveza slovenskih kolonov v Gorici. Izmed denarnih zavodov je največja Centralna posojilnica, ki vsled dogovora posluje kot osrednja blagajna Goriške zveze.

Po sodnih okrajih se razdeljuje zadruga sledeče:

	Denarne	Nedenarne	Skupaj
I. Kras:			
Komen	4	—	4
Sežana	2	—	2
Tržič	2	—	2
II. Sred. ozemlje:			
Ajdovščina	6	—	6
Gorica	19	13	32
Kanal	1	—	1
III. Zapad. Brda:			
Kormin	2	1	3
IV. Gorski del:			
Tolmin	5	6	11
Cerkno	3	2	5
Kobarid	5	6	11
Bovec	1	1	2
	50	30	80

Predavanj je bilo v minolem letu 19 po deželi, poleg tega stalno predavanje o zadrugištvu v semenišču. Zvezin vodja je tekom poletnih počitnic predaval o zadrugištvu: tudi pri kmetijskem nadaljevalnem tečaju ljudskošolskih učiteljev, katerega je napravilo ministerstvo za bogočastje in uk.

Poslovni uspehi Goriške zveze za minolo upravno leto kažejo sledeče številke:

Splošni promet kron 4.323.216.10, promet denarne sporavnave zadrug K 1.744.346.10, skupni promet s Centralno posojilnico K 1.946.301.71, blagovni promet kron 138.458.78.

Koncem upravnega leta so imele zadruga pri zvezi naloženega denarja K 1.395.685.34, izposojenega pa kron 651.782.15.

Zveza je imela pri Centralni posojilnici naloženega denarja K 832.707.96, izposojenega pa za lastno rabo in za blagovni promet K 119.029.—.

Čisti dobiček za upravno leto znaša K 4.628.53. Dobiček se je po sklepu občnega zbora pripisal v celoti rezervnemu zakladu, ki znaša K 7.785.80. De-

leži se za minolo leto po sklepu občnega zbora ne obrestujejo.

L. 1910 je zveza oddala 40 zadrugam:

1. Umetnih gnojil	kg	74.057
2. Krmil	„	53.170
3. Živil	„	186.009
4. Vinogradniških potrebščin	„	35.974

Skupno kg 349.210

Oddale so se sledeče vrste blaga: Tomaževa žindra, superfosfat, kalijevega sol, čilski soliter, žveplenokislj amonijak, bela sol, živinska sol, klajno apno, lanene tropine, sezamove tropine, debele in drobne otrobi, turšica, moka, modra galica, žveplo, gumijeve vezi, petrolej.

Načelstvo je imelo 12 sej, nadzorstvo 5 sej, skupnih sej je bilo 4.

Pisarna je rešila 6789 dopisov, odposlala nad 5000 dopisov, prošenj, okrožnic in podučil.

Po svojih zastopnikih se je udeleževala Goriška zveza konferenc glede ureditve kolonskega vprašanja, glede povzdige mlekarstva v goriški deželi, občnega zbora Splošne zveze in zadrugiškega shoda na Dunaju, ki se je vršil minolo leto.

Iz Goriške zveze je šla inicijativa, da bi se zadrugišnim potom ohranila in povzdignila domača železarska obrt v Lokovcu. S sodelovanjem zavoda za pospeševanje obrti v Gorici je po strokovnjaškem pregledu od strani dunajskega obrtnege zavoda zasigurano tozadevno nadalnje delovanje in uresničenje te za Lokovčane življenske potrebe. Enako važnost je polagala Goriška zveza na strokovno ureditev Čevljarske zadruga v Mirnu, ki je za tamošnjo čevljarsko obrt velike važnosti.

Kraške trte pred tržaškim deželnim sodiščem.

Po odmoru je prečital predsednik spise, ki jih je predlagalo drž. pravništvo, naj se prečitajo.

Nato je stavil dr. Rybař štiri predloge: 1. Naj se zasliši učitelj Jožef Štrekelj kot prič; 2. naj se prečita poročilo sežanskega okrajnega glavarstva na namestništvo z dne 16. V. 1908, iz katerega je posneti intencija, ki jo je imela vlada z razdelitvijo trt; 3. naj se prečita neko poročilo vin. nadzornika Postla na namestništvo, ki se tiče menjavanja trt, namreč da daje oseba, ki se peča s cepljenjem trt, cepljenke za trte iz drž. nasadov; 4. naj se prečita poročilo okr. glavarstva v Sežani, v katerem je rečeno, da ima ta proces politično ozadje. Nadalje je izvajal dr. Rybař, da je nek drž. posl. sodnijskega stanu in sicer po ovadbi, toda pred sestavo obtožnice intervenciral in igriral pospešitev procesa in to pri predsedništvu deželne sodnije, pri namestništvu in celo pri pravosodnem ministerstvu. Predlagal je, naj se sodni dvor informira pri dotičnih oblastvih, kar se more zgoditi tudi telefoničnim potom.

Pred.: To nas nič ne briga!

Dr. Slavik je predlagal zasliševanje občinskega sluga in poljskega čuvaja iz Gorjanskega Franca Subana oziroma Ivana Stantič glede izjave Štolfe.

Državni pravdnik je bil proti zasliševanju Štreklja, Subana in Stantiča, ker je po izjavah drugih prič stvar že pojasnjena. Kar se na tiče drugih pred-

V kolonsko vprašanje je Goriška zveza posegla z dejanskim delom. Nakupila je premoženje r. gosp. Jakončiča v Šmartnem, ki se je s sodelovanjem šmartenske rajfajzenke po večini že razprodalo.

Poročilo je navajalo nadalje revizijsko delovanje zveze in poročalo o vspehih revizij.

V času od 5.—7. oktobra minolega leta se je vršila pri zvezi revizija po dveh uradnikih Splošne zveze, ki se je zelo pohvalno izrazila o poslovanju in uredbi zveze, kar je pri občnem zboru navzoči zastopnik g. Riha zopet poudarjal, čestitajoč zvezi na tem.

Poročilo je tudi omenjalo na predlog Goriškega kmetijskega društva započete pogovore glede spojitve skupnega nabavljanja kmetijskih potrebščin, ki pa se niso prišla do finalizacije.

Poročilo je končalo s sledečimi izvajanjmi, ki nas zelo veselijo:

„Konstatiramo, da je zadrugiški duh prodir med ljudstvo, kajti dočim smo prej morali iz zveze ven dati direktive za organizacijo, stopajo sedaj deželani sami do nas z organizacijskimi zahtevami. Čimbolj prodr ta duh med ljudstvo, tem gotovejši je gospodarski vspeh zadrugištva, pa tem večja tudi potreba strogega pravičnega poslovanja. Zdravo, kakor je bilo doslej, naj se tudi v naprej razvija goriško zadrugištvo v naših vrstah.“

Tem izvajanjem poročila ne dodajamo drugega, nego iskreno željo: Bog daj srečo naši gospodarski organizaciji tudi v bodočnosti, da bo vedno izvršila svoje važne naloge tako, kakor jih je doslej!

logov, prepušča odločitev sodnemu dvoru.

Sodni dvor je ugodil le drugemu in tretjemu predlogu dr. Rybařa. Drugi predlogi so bili odvrnjeni.

Na to so se prečitali spisi, kojih prečitavanje je predlagal dr. Rybař.

Ryb.: Važno je tudi konstatirati, da je mnogo takih, ki so dobili trte in sicer manj, kot so jih bili naročili.

Pred. čita nato izkaze in izjave nekaterih posestnikov, ki se tičejo dobivanja trt. Med temi je mnogo takih, ki so manj dobili, in mnogo takih, ki so več dobili.

Ob 2. uri je bil napovedan 2 in pol urni odmor.

Ob 4 in pol se je nadaljevalo čitanje izkazov in izjav.

Dr. Slavik je nato zahteval, naj se konstatira, koliko trt je bilo naročenih in koliko dovoljenih od namestništva.

Bila sta dva izkaza. Po prvem izkazu je bilo naročenih reznic 12.200, dovoljenih pa 9.100, korenjakov naročenih 57.000, dovoljenih 3.000. Drugi izkaz izkazuje naročenih reznic 89.650, dovoljenih 14.200, naročenih korenjakov 27.500, dovoljenih 1.650.

Nato je predsednik konstatiral vrednost oziroma cene trt. Prečital je izjave raznih izvedencev, iz katerih sledijo sledeče cene: reznice po 16 K 1000 komadov, korenjaki pa po 40 K 1000 komadov.

Dr. Rybař: Izvedenci so si dali sričevalo, da se malo razumajo.

Oni se niso držali naloga sodnega dvora. Imeli so določiti cene ne glede na cene od strani namestništva. Izvedenci so izjavili, da so to najnižje cene, po katerih ne bi mogel prodajati noben privatnik svojih trt. Predloži potem fakturo od Pečenka, ki je plačal po 30 K 1000 korenjakov.

Zabavnik: Meni se zdi, cenitev po izvedencih previsoka.

Pred. s. Začuden: Saj ste danes zjutraj rekli da stanejo trte 17 oziroma 50 K 1000 komadov?!

Drž. pravdnik: To je privaten parere.

Zabavnik: Sicer pa mislim, da pridejo pri tem procesu v poštev le znižane cene.

Rybař: Tu se pa bazirajo na polne cene...

Nato se je prečitalo poročilo okr. glav. v Sežani na namestništvo.

Po prečitavanju teh spisov je povzel besedo namestnik državnega pravdnika dr. Zumin: Pred seboj imamo župane in druge ugledne osebe s Krasa in vprašanje nastane, ali je mogoče, da bi te osebe bile kaj takega zakrivile. Trditi moram, da je bilo njih postopanje tako, da jih je moralo državno pravdnništvo pozvati na odgovor.

Ne bom razjašnjeval na dolgo, kako se je postopalo pri razdelitvi trt, ker je stvar že dosti jasna iz spisov. Konstatirati hočem, da se niso držale te osebe naznanila okr. glavarstva v Sežani ki se glasi (prečita naznanilo). Toda na Krasu in ravno v komenskem okraju se je dogodilo nasprotno kot je bilo oznanjeno od okr. glavarstva v Sežani. Naročevali so se trte za take, ki niso bili potrebni in drugi, ki so bili potrebni te vladne podpore, je niso dobili. Neredi, ki so se vršili pri dobivanju trt, so zadostno znani iz spisov. Tako je Josip Dugulin dobil 28.900 reznic in 3500 kolči. Če vzamemo vrednost vsake trte in sicer reznice po 1 vin. komad in kolči po 3 vin. komad, znaša škoda napravljena pri reznicah 298 K in 105 K pri korenjakih, skupno torej 403 K. Če odbijemo v gotovini plačanih 24 K, ostane še nepokrit znesek 379 K. Tako bi se lahko pri vsakem določila škoda.

Najglavnejše je pa pri celi stvari, ali ima tako postopanje značaj zločina. Priznati se mora, da je bilo postopanje nekoretno in jaz celo dostavim tudi kaznjivo. Postava pravi, da kdor se poslužuje zvijače, kakor so to storili Al. Pipan, Forčič, Rudež in Širca pri izposlovanju pečata občine Mavhinje, da izvabi na lokav način imetje drugega, da je izvršil zločin goljufije. Ni potreba, da je zvijača kdo ve kako velika. Prigovarjanje h kakemu zločinu pa je le obteževalno. To je prva predpostavka za goljufijo.

Druga predpostavka goljufije pa je, da se koga krati na pravici in se ga spravi v zmoto. In to se je zgodilo v našem slučaju glede namestništva. Namestništvo je mislilo, da v resnici potrebujejo vse v izkazu navedene osebe trt ter da so potrebne in vredne, da se jih podpira. Samo v slučaju Širce se zvijača ni bila izvršila, ker je prišlo namestništvo na sled nameravanemu dejanju. V tem slučaju se govori o poskušeni goljufiji pri Forčiču, Al. Pipanu, Rudežu in Širci. Da ni prišel dotični

dobila občina Mavhinje že trte, bi se bila goljufija izvršila.

Nadalje mislim, da je pri današnjem slučaju pač najpoglavitejša — namen. Po kazenskem zakonu je goljufija mogoča, ko se gre za škodo ne le na premoženju, marveč tudi na pravicah. Če je torej namestništvo izdajalo trte na imena oseb, ki niso ekzistirale, je bilo gotovo oškodovano na pravici razdeljevati trte res potrebnim osebam in to po tarifnih cenah.

V našem slučaju pa ne bomo računali napravljeno škodo po znižanih cenah, marveč po cenah, ki so jih doleteli izvedenci. Če vzamemo vsakega posebej, se dožene, da je vsak dobil za več nego za 200 K trt. Le pri Pečenkcu se spremeni napravljena škoda, ker je plačal tekem preiskave 76 K. Na vsak način pa je škoda večja od 50 K.

Kar se pa tiče Rudeža, ni on v nobeni zvezi s to afero in predlagam, da se oprostí.

Tudi nimam nič proti temu, če se oprostíta Volčič in Čotar, ker sta delala v dobri veri.

Marsikateri bode ugovarjal, češ, da se je prej tudi tako delalo in da se v Dalmaciji in drugih kronovinah tudi tako dela. Ali preiskava je dognala, da so današnji obtoženci ukratili namestništvo v pravici razdeljevati trte med potrebne in siromašne vinorejce.

Oni so spravili namestništvo v zmoto in je s tem tudi oškodovali.

Predlagam zato, da se drugi obtoženci kaznujejo.

Nato prevzame besedo zagovornik dr. Rybař. Rekel je, da je dejanje, s katerim se peča ta razprava, vzbudilo veliko senzacijo. Osebe, ki so obdolžene najhujšega zločina, so trpele cel čas preiskave na ugledu ter bi v slučaju obsodbe izgubile več državljskih pravic n. pr. tudi volilno pravico za več let. Nadalje je označil cel proces kot tragikomedijo.

Potem je na dolgo in široko dokazoval, da v tem slučaju ne obstoja dokaz, da bi se dejanje obtožencev moglo označiti za goljufijo. Posebno važnost polaga na izjave upokojenega vinarskega nadzornika Postla. Analizira oglaš. glav. v Sežani, posebno pa pojmi besede imovit. Pravi, da je ta izraz jako elastičen in se nikdo ne more z gotovostjo spodtikati nad tem, da bi bili imoviti rtorejci dobili trte; kajti vse prošnje za dobitve trt so podpisane od županstev, ki poznajo materijelne razmere svojih občinarjev. Državno pravdníštvo bi moralo potemtakem postopati proti županstvu, ki so izdajala neresnična potrdila o premoženjskih razmerah. Potem je izvajal, da je bilo to, kar so obtoženci storili, na Krasu v navadi in da obtoženci niti niso slutili (?), da storijo kaj kaznjivega.

Kar se tiče razdeljevanja trt, bi se moralo postopati proti županstvu zaradi zlorabe uradne oblasti. A tega državno pravdníštvo ne bode storilo, ker odpade glavna premisa za vsak zločin, to je hudobni namen. Kar so obtoženci storili, ni nič drugega kakor da so lagali, so govorili neresnico — laž. Njihovo dejanje se mora torej smatrati kot laž.

Nato je govornik stavil paralele: drž. uradniki tudi sestavljajo proračune za večje vsote, ker se jim potem črta; odvetniki tudi računavajo večje ekspenzarije, ker se jim tudi črta od sodnije itd. Ali so se ti pregrešili zaradi tega?

Kar se tiče potrdil županstev imamo tudi druge slučaje zlorabe pri izdaji merodajnih listin v dosego kate-regasibodi namena. Znano je, da se brez težkoč dobivajo zdravniška spričevala, kakoršna se potrebujejo itd. itd. Nikomur pa ne pade v glavo, da bi to smatral za goljufijo.

Proti koncu govora je apeliral na neodvisnost in samostojnost sodnikov v razsojevanju poedinih slučajev. Sodniki naj se ne pustijo voditi od drugih oseb, ki so se hotele umešavati v tek

razprave. Pričakuje, da se bode razsodba glasila oprostilna.

Nato je pričel svoj zagovor dr. Slavik. Slikal je obtožence kot zaslužene moše, ki so le hoteli pospeševati vladno akcijo (pa na kak način! O. u.) Oni zaslužijo pohvalo in medaljo (priskrbite jim jo! Op. ur.) za njih delovanje. To je rekel tudi zastopnik namestništva g. Zabavnik v predsobi. Cel proces je le ironija usode; kajti oni, ki so hoteli ovirati vladno akcijo, se vsele zadrege, v kateri se nahajajo današnji obtoženci. (G. doktor, povejte, kdo je hotel ovirati vladno akcijo!? Op. ured.)

Potem se je bavil govornik z vsakim obtožencem posebej in konečno zahteval oprostilno razsodbo.

Predsednik vpraša obtožence, če ima kdo še kaj opomniti.

Ker se ni nikdo oglašil, se je sodni dvor umaknil k posvetovanju.

Po razmeroma kratkem času se je vrnil ter je predsednik izrekel razsodbo:

Rudež mora biti oproščen, ker ni bil pri celi stvari nič udeležen. Pri Volčiču in Čotarju manjka tudi vsak dokaz kaznjivega dejanja, ker sta delala v dobri veri.

Kar se drugih obtožencev tiče ni dokazan znak goljufije, ker manjka specifičen namen koga oškodovati. Sodni dvor je konstatiral, da sploh manjka dokazov, da bi bila država oškodovana v idealni pravici pospeševati trtorejo med ljudstvom. Namen vlade je bil vseeno dosežen, če se je ta ali kak drugi vinograd obnovil.

Moralo bi k večem namestništvo pozvati županstva na odgovor in konstatiral bi se morda kak pregrešek.

Pri današnjih obtožencih manjka vsak znak kaznjivega dejanja, zato so oproščeni.

Dopisi.

Števerjan 4. majnika 1911. — Z današnjim dnem more dati naša občina našim c. kr. uradom imenitno spričevalo, kajti ravno danes preteče šest let, kar smo imeli zadnje volitve starešinstva. Če bi ležal Števerjan v Turčiji, bi se temu ne bilo čuditi, a da si naši uradi pleteja „venec slave“ s takim postopanjem, to je škandal, ki ga mora obsojati vsa javnost. Naš župan spletkari na vse načine, samo da zateguje svojo županstveno dobo, oblastva mu pa grede na roko s tem, da njegove rekorze na dolgo in široko vlečejo. Danes ob šestletnici kličemo: tega župana ne maramo več, zato mora proč od občinske hiše. Ob vstopu v sedmo leto vzamemo v roke bojno kopje, da si izvojujemo kar nam pritiče, in na tem mestu povemo, da ga bomo sukali dobro, tako dobro, da zadenemo gotovo — v črno. Števerjanci smo teh razmer sili in našega župana še bolj. Napenjal je struno dovolj, naj torej počí. Postava in pravica je na naši strani, ljudstvo je z nami, naša bo tudi zmaga. Volilci.

Iz Dornberga. — Naš g. župan Berce ima več lepih vinogradov, eden se pa med vsemi odlikuje. Bil je namreč na novo prekopen in zasajen z ameriškimi trtami; stare so 4 leta. Skratko povedano, bil je to vzoren vinograd.

V noči od 23.—24. aprila je hudobni človek napravil ogromno škodo v imenovanem vinogradu, in to namreč tako, da je posmukal in pomandral mladje trt, kar se lahko ceni, da je uničil zaradi za 25 hl vina in toliko trt je poškodovanih tudi za prihodnje leto. —

Ne more se sumiti na hudodelca, ker g. župan ni nobenemu v občini napravil kaj žalega, da bi imel povod do najmanjšega nasprotstva.

Govori se, da tu vlada mnenje, da s tem opiašijo župana, da bi ne kandidiral v sedaj bližajoči se volitvi župana. Pred 6 leti ravno ob času občin-

skih volitev so porezali najbrže isti zločinci g. županu in njegovemu prijatelju 280 trti, škoda se je cenila na 350 kron.

Liberalci imajo res lepe pristaše! Žalostno, a resnično!

Politični pregled.

Oesar v Budimpešti.

V sredo zvečer se je cesar pripeljal v Budimpešto. Na kolodvoru je bil vsprejem. V četrtek je cesar vsprejel princezino Gizelo in nadvojvodo Jožefa, ki se je predstavil v novi šarži kot feldmlt.

Odstop ministra Aehrenthala.

Iz raznih listov posnemljemo, da odstopi minister za vnanje posle v jeseni, ker je njegovo zdravje omajano.

Ustaja v Albaniji.

„Novoje Vremja“ je priobčila neki razgovor z albanskim voditeljem Izo Boljetincem, ki je rekel, da je bil iznenaden radi nepričakovanega izbruha albanske revolucije. Albanski ustaši so baje sporazumljeni z ustaši v Jemenu. Šefket paša bo imel težavno delo, kajti nasproti vsaki albanski četi bo moral postaviti v boj na tisoče vojakov. Albanci imajo velike množine živeža in municije, tako, da se bodo mogli bojevati mnogo časa. Zemljevid evropske Turčije se bo moral spremeniti na vsak način. Albanija dobi avtonomijo, ali jo pa zasede kaka unanja velesila. Albanci so hvaležni Črnigori radi nje vedenja in Črnagora bo od svoje strani znala tudi porabiti priliko položaja, ki se jej nudi. —

Mesto Mehika oblegano od vstašev.

Iz New-Yorka poročajo, da oblegajo mehikanski vstaši glavno mehikansko mesto Mehiko. Američani beže iz Mehike.

Strašna ustaja na Kitajskem.

Na Kitajskem vlada grozna ustaja, ki hoče strmoglaviti sedanjo dinastijo. Po Kantonu morijo tolpe močne okolu 30 moč vse, kar se jim zoperstavi. Vlada postopa kruto z vstaši. Vrše se boji med vojaki in vstaši. Padlo je že 200 vstašev in 70 vojakov. Evropske vojne ladije so vsidrane v kantonskem pristanišču, da obranijo Evropejce. Angleži so pričeli izkrcavati vojaštvo.

Jezo prihranimo!

Marsikdo je na dan raznih volitev šel na volišče z namenom, da bo volil. A kako razočaran je bli, ko ga je volilna komisija zavrnila, češ, nisi upisan v imeniku, nimaš pravice voliti. Tako razočaranje zna doživeti marsikak volilec, ko ne bo dobil volilne legitimacije in seveda ne bo smel potemtakem voliti. Da se tega razočaranja obvarjemo in jezo prihranimo, pojdimo pogledat volilne imenike v občinske urade in prepričajmo se na lastne oči, ako smo upisani — in sicer pravilno upisani — v volilnem imeniku. Ako nismo upisani, pa reklamirajmo napravimo. Zadostuje krstni list. Potrdilo o enoletnem bivanju v občini mora že tako narediti županstvo. — Čemu naj bi se potem po nepotrebnem jezili!

Domače in razne vesti.

Smrtna kosa. — V sredo je v Vrtojbi umrl g. Frančišek pl. Gironcoli-Steinbrunn, upokojeni uradnik „Monta“.

Umri je včeraj predpoludne v Solkanu c. kr. polkovnik v pokoju in

graščak baron Grimmer, previden s sv. zakramenti za umirajoče v 85. letu svoje dobe. Pogreb bode jutri ob 4. uri popoludne. Pokopan bode na pokopališču v Št. Petru pri Gorici. N. p. v m.l.

Zapuščina pokojnega Ivana Černe župnika v Barkovljah, umrlega dne 2. februarja 1899, ki je zapustil slovenskim zavodom tretjino svojega premoženja, je bila sedaj realizirana in znaša 14,141 K 83 h. V smislu predloga, ki ga je svoječasno stavil zastopnik slovenskih zavodov, odvetnik dr. Otokar Rybař v Trstu, pripada društvu „Šolski Dom“ v Gorici ena dvanajstina cele zapuščine, to je 1.178 K 48 h ali — po odbitih raznih pristojbinah — čistih 1.086 K 62 h, kateri znesek je bil izplačan društvu potom „Jadranske banke“ v Trstu. Odvetnik dr. Rybař, ki je ves čas društvo zastopal, ni predložil z ozirom na narodni značaj društva nikakega ekspenzarja, za kar naj mu bo tukaj izrečena najsrčnejša zahvala.

V prid nove kapuolnske cerkve v Gorici se bo v nedeljo dne 14. maja vršila veselica v Centralu. To veselico priredi mladina „Šolskega Doma“, ker bo nova cerkev služila potrebam naše slovenske mladine. Natlačni program se razglasi pravočasno v listih.

Že zdaj uljudno vabimo slavno občinstvo, da se v obilnem številu veselice udeleži in da tako primore k izvršitvi cerkve, katero pač mnogi zelo pogrešajo. Italijanski tretji red je že po zimi priredil v ta namen veselico, ki se je dobro obnesla. Slovenci torej ne smemo nikakor zaostati.

Pridite torej v obilnem številu.

K prvemu sv. obhajllu je danes zjutraj ob 7. uri in pol pristopilo okoli 125 učencev s „Šolskega Doma“. Slovesnost se je vršila v cerkvi sv. Antona, katero sta opravila kateheta „Šolskega Doma“ čč. oo. kapucina Joahim in Marko. Prvoobhajanci so šli v procesiji iz „Šolskega Doma“ v cerkev, kjer je č. o. Marko obdržal krasen nagovor. — Opaziti je bilo v cerkvi tudi mnogo starišev prvoobhajancev. — V teku dveh mesecev pristopi še par sto učencev in učenk iz zavodov „Šolskega Doma“ k prvemu sv. obhajllu.

Kandidatje se iščejo. — Kdor želi imeti čast, uživati do 13. junija t. l. kandidatsko slavo, je nujno naprošen, da se prijavi vsaj do jutri ob 10. uri v uredništvo „Soče“! Izključen je le poslanec g. A. Štrekelj, ker se premalo razume na kmetijstvo.

Volilna agitacija v sodni dvorani smo naslovili članek, v katerem smo ožigosali drzne trditve zagovornika kraških trtjonov dr. Rybařa, da bi bil bivši državni poslanec Fon „urgiral ta proces na pravosodnem ministerstvu, na namestništvu in na deželni (ali višji deželni) sodniji“.

Pribili smo, da so te trditve neresnične in smo pozvali „Edinost“, naj navede osebe, pri katerih bi bil poslanec Fon proces „urgiral“. („Edinost“ piše „reagiraj“; odpustimo jej!) —

Zadeli smo seveda na živo. Jurist pri „Edinosti“ ni takoj reagiral (ali so ga morda morali urgirati?), ker je rabil sape.

In kako se zagovarja? „Da je bivši državni poslanec Fon (mi ga doslej nismo imenovali, a ker ga „Gorica“ izrecno imenuje, tudi mi nimamo razloga, da bi njegovo ime zamolčali *) urgiral na raznih oblastih ta proces, kaže svoje posledice tudi v procesu. Vse polno je v procesu pozivov viših oblasti, naj se jim o stanju oziroma izidu tega procesa poroča, česar ni najti v nobeni drugi še tako važni kazenski pravdi.“

Tukaj se nam takoj vriva vprašanje: kako vé „Edinost“, da je v tem procesu „vse polno pozivov viših

*) Ne bodite sentimentalni! Naši poslanci nimajo tako slabih živcev kakor Vaši! (Op. ur.)

oblasti? Ali so jej na razpolago sodni spisi?

Pa to je postranska stvar! Iz gorenjih navedeb posnemamo še le, kako lahko mišljeno, ali recimo naravnost predrzno je dr. Rybač svoje trditve izustil. Zato, ker je v procesu vse polno pozivov viših oblasti, je poslanec Fon proces urgiral!

Krasna logika!

Ali ne ve „Edinost“, da se je za ta proces zanimal ves Kras? Ali ne ve, koliko ljudi je bilo v njem interesiranih? Z enako in najbrže več pravico bi lahko mi trdili, da so se izvestni gospodi izdatno trudili, da bi ta proces potlačili.

Ali ne stojé morda urgiranja v zvezi s temi uplivi?

Poslancu Fonu pa bi bilo le čestitati, ker ima toliko upliva na viših oblastih, da na njegov migljaj vse oblasti točno reagirajo (ali „urgirajo“).

Na naše določeno vprašanje, pri katerih osebah je poslanec Fon „urgiral“, nam „Edinost“ odgovarja prav po čifutsko z vprašanjem, kdo je torej urgiral če ne Fon.

Mi moramo žalibog priznati, da ne slišimo trave rasti. Kadar bomo imeli ta subtilni čut, kakor ga ima očitvidno „Edinost“, bomo odgovorili brez ovinka.

Pač na koncu pravi „Edinost“: „dr. Rybač je predlagal dokaz po informacijah na namestništvu, višem državnem pravdništvu in višji deželni sodnici, da je državni poslanec „urgiral“.“

Hm! Kako je to? Poprej se je vendar glasilo „na pravosodnem ministertvu, namestništvu, na deželni sodnici!“ Morda pride še okrajna sodnija, pomorski urad, finančna in poštna direkcija i. t. d.

Gospodi, ostanimo lepo pri stvari in ne mešajmo preveč, drugače boste vedno bolj „v tinti“!

„Edinost“ nam očita nevednost, ker smo izrazili svoj dvom, da se more „urgirati“ na namestništvu, in pravi „da je imelo namestništvo poleg državnega pravnika glavno besedo“.

Kako silno se je namestništvo brigalo za ta proces v smislu, ki mu ga podtika „Edinost“, se razvidi jasno iz vedenja nam. uradnika Zabavnika na obravnavi.

Kar se tiče konečno spričevala „dobrega vedenja“, ki bi si je moral preskrbeti poslanec Fon, moramo s primernim poklonom ta poziv vrniti na adresu — katerej tiče.

V ostalem pa vzdržujemo v polnem obsegu uvodne trditve.

Z ovadbo žuga „Soča“ g. Lukežiču, ker je na liberalnem shodu v Štanjelu prosil za besedo in povedal tržaškimi in goriškimi frakarjem par resnic. Denuncijantska nprav „Soče“ je že davno znana in pri nobeni priliki je ta list ni mogel zakriti, kakor so to celo socialnodemokratski listi konštitali. Prosimo le, da svoje žuganje tudi izvrši. Prosimo tudi, da bi se liberalci vsaj za eno desetino tako dostojno obnašali na naših shodih kakor naši pristaši na njihovih!

Nismo bili slabo poučeni! — Ko je pred štirimi leti začasa zadnjih državnoborskih volitev prvič nastopil na Krasu kot volitveni kandidat tržaški advokat dr. Gregorin, da je spravil našega kandidata v ožjo volitev in s socialistično pomočjo zagotovil mandat liberalnemu L. Štreklju, nismo mogli umeti,

kaj išče ta izvendeželni advokat na Krasu? Še le pozneje nam je neki gospod iz Trsta, gospod, ki živi v obližju „Edinostine“ vlade, pravil, da hoče Gregorin po hrbtih Kraševcev splezati v državni zbor, ker mu v Trstu zapira pot dr. Rybač. S tem nam je postalo seveda jasno vse poznejše usiljevanje Gregorinovo. Pričakovali smo torej z gotovostjo, da pri prvih državnoborskih volitvah potisne Štreklja v stran ter se sam postavi za kandidata. Zato nam ni bilo težko uganiti neko tozadevno opazko v „Edinosti“ z dne 14. aprila. Tam smo čitali: „Pri kandidaturi za II. (tržaški) okraj je dr. Wilfan rekel, da je dose-danji kandidat tega okraja dr. Gregorin izjavil, da to pot iz tehtnih razlogov ne more vsprejeti kandidature“.... No, in ti „tehtni razlogi“ so bili mnenje Gregorinovo, da ima vsaj upanje na Krasu zlesti v državni zbor, dočim ostane v Trstu le števeni kandidat. Ko smo v „Edinosti“ pozneje čitali napoved volilnega shoda v Štanjelu, smo takoj vedeli, da je Gregorin pričel s svojim plezanjem proti državnemu zboru. Naj bode zagotovljen, da bodemo njegovo sedaj očitno plezanje zvesto opazovali, kakor smo doslej njegove skrite namere, h katerim prištevamo tudi naporno pehanje tržaških advokatov za oproščenje kraških trtjonov.

Nekaj primere. — V neki evropski državi so bili razpisani štirje študentski za ubožne učence, ki bi se posvetili visokoskolskim študijam. En študent pa si misli: ne bi bilo slabo, če bi zamogel dobiti vse študentske sam. Ni dolgo premišljeval, in način, kako to storiti, je bil enostaven. Izposloval si je dokumente treh drugih fingiranih prosilcev. Napravil je štiri prošnje ter se pod eno sam, pod druge tri pa imena treh onih fingiranih prosilcev podpisal. Sreča je hotela, da so bile vse štiri prošnje ugodno rešene. Dobil je sam vse štiri študentske. Ko nečno so prišli temu na sled. On je vse priznal. Ali konštitalo se je, da je bil ramen one vlade, razdeliti študentske, dosežen.

Njegovo postopanje ni imelo nikak znaka kaznjivega dejanja, marveč je on le pospeševal akcijo za razdelitev študentskih. Zato je pa še dobil **pohvalo in medaljo**. Evviva la libertà!

Primerjaj s procesom glede kraških trt!

„Edinost“ brije norce iz svojega šefa. — Četrtkova „Edinost“, poročujoč o volilnem gibanju na Goriškem in priporočujoč kandidaturu dr. Gregorina, piše med drugim: „... a tudi v umerjenjstih krogih S. L. S. se jo (kandidaturo Gregorinovo) smatra znakom, da so razne brezplodne in škodljive strankarske komatije zadnjih let Kras utrudile in naveličale, in da je prodrlo prepričanje, da je treba izvoliti poslanca, ki bo hotel in znal pred vsem delovati za gospodarsko povzdigo zaupnega mu okraju“.

Ali so se krohotali tržaški gospodje, ki poznajo dr. Gregorina bliže pri popoldanski črni kavi v kavarni „Balkan“, ko so to čitali!? Dr. Gregorin in gospodarska povzdiga!??

Gospodje pri „Edinosti“ postajajo nervozni; razburjajo jih skrbi za državnoborske volitve na Goriškem. Hudo jim de, ko vidijo, da leži njih posestrima liberalna stranka goriška na smrtni postelji. Radi bi uslišali nje prošnjo, da bi ji priskočili na pomoč s svetlimi kronicami, ali brezno goriške liberalne de-

narne suše je tako globoko, da se tržaški liberalci bojijo metati noter svoje kronice, tembolj ker bo treba mošnjiček odpreti za državnoborske volitve na Krasu. No, mi privoščimo Kraševcem iz celega srca naj sprejemajo tržaške kronice, naj si jih le nalovijo polne žepe, zaradi tega jim pa še ne bo treba prodajati svojega prepričanja o liberalnih bankrotirjih in njih tržaških pomagatih. Mi menimo, da so kraški in vipavski volilci izpoznali, kako grdo šalo so si dovolili z njimi pri zadnjih državnoborskih volitvah goriški in tržaški liberalci, da so jim usilili za poslanca tako ničlo kot je bil veliki duševni revček Lojze Štrekelj. „Edinost“ je po njem grozno bobnala kot neodvisnemu možu. Zdaj bi bilo torej umestno, da bi kraški in vipavski volilci zahtevali od „Edinosti“ odgovora, zakaj je vrgla g. Lojzeta za prih. volitve v staro železo in kako more opravičiti bivše svoje slavospeve o Štrekljevi neodvisnosti v očigled javni tajnosti, da je postavila vlada očitno na laž „Edinostino“ trditve o Lojzetovi neodvisnosti.

Z resnim obrazom opazujejo gospodje pri „Edinosti“ goriških liberalcev lov na kandidate za goriški okraj. Po Brdih, po Gorici trkajo in ponujajo kandidaturu, ali nikdo noče nesti svoje kože na trg. Zadnjič je naš kandidat zmagal tri protikandidate: liberalnega, agrarnega in socialistiškega. Agrarnega ni več, liberalci so pa v popolnem razsulu. Vsled tega se gospodom pri „Edinosti“ vsak dan bolj daljšajo obrazi. Vrhu tega jih skrbi še kraško-vipavski okraj. Napeli so vse svoje moči, da so rešili obsodbe cvet svojih privržencev, kraške trtjone; ali strahoma vidijo, da krvavo doseženo oproščenje ni uplivalo na ubogo kraško ljudstvo. Pač veselo znamenje, da je priprosti kraški seljak mnogo bolj nedostopen vplivom advokatskih „knifov“, kakor c. kr. tržaška inteligencija. Tržaški advokatje so morali poseči po obupnem sredstvu, da so rešili obsodbe liberalne kraške trtjone; slikali so jih pridno izven sodne dvorane kot žrtve liberalnega naziranja ter dali tako celi pravdi politično ozadje. Ali na tako vabo se dajo pač loviti tržaški gospodje ne pa kraški kmečki siromaki, ki so potrebni podpore z državnimi trtami in ne tržaškega liberalizma. Zato se bere med vrstami „Edinosti“ strah za mandat na Krasu. Gospodje se čutijo blamirane! Dober tek!

Koritar so rekli na štanjelskem shodu tržaški postopači možu, ki mora živeti od tedenskega prislužka. Ali ni obilna rudečica sramu onega stavca, ki je stavil to psovko na adresu svojega stanovskega tovariša? Kdor živi od dela, je koritar, kogar redi „narodnost“, je pa „narodnjak“ in „naprednjak“!

Liberalne petoline prosimo, naj po volitvah puste naše poslance pri miru in naj se ne zatekajo več k njim, če jim bo kaka huda predla. Pomagajo naj jim potem njih poslanski kandidatje, naši poslanci jim ne bodo. A buon intenditor poche parole!

Kandidatje S. L. S. na Kranjskem za prihodnje državnoborske volitve. — Osrednji volivni odbor S. L. S. na Kranjskem je postavil te dni svoje kandidate. Za kandidate so postavljene vsi prejšnji drž. poslanci razun dr. Jankota Hočevar, ki se je kandidaturi odpovedal, na katerega mesto je postavljen za sodne okraje Krško, Ko-

stanjevica, Mokronog in Trebnje Janez Hladnik, župnik v Trebelnem. Za mesto Ljubljano se bode postavil kandidat pozneje.

Hrvatsko slovenske kandidature v Istri. — Osrednji volivni odbor političnega društva za Hrvate in Slovence v Istri je postavil za kandidate za državni zbor vse tri bivše drž. poslance, namreč prof. M. Mandić-a, dr. Matko Laginja in prof. Vek. Spinčić-a.

Shod „Slovenskega katol. delavskega društva“, ki je bil v nedeljo pri Gorjancu, se je obnesel prav dobro. Udeležba je bila velika. Govorili so: Predsednik Gorjup, Benedetič, dr. Pavlica, Karara in Perko. Društvo napreduje vsestransko. Storili so se razni sklepi tudi glede prihodnjih državnoborskih volitev.

Ruski koncert Slaviansky se bode vršil danes zvečer ob 8. uri in pol v dvorani „Central“. Sodeluje 35 oseb v ruski narodni noši iz XVII. stoletja. Slaviansky-jev pevski zbor je svetovno znan in žel je po celem svetu najsijajnejše uspehe. Cene: sedeži po 4, 3 in 2 K; stojišče 1 K. Redek užitek, katerega naj nikdo ne zamudi.

Odprti lekarni. — Od 7. do 14. t. m. bodeta imeli ponočno službo lekarni: Liberi-Pontoni.

Samomor Goričana v Trstu. — Nek redar je v sredov Trstu v Gozdču (Boschetto) našel mrtvega ter z revolverjem v roki carinskega uradnika v pokoju Ivana Ecker, stanujočega v Gorici ulica Boschetto št. 5.

Tečaj za zeleno cepljenje ameriških trt v Tržiču. — V državnih trtnih nasadih v Tržiču se bo vršil dne 11. t. m. tečaj za zeleno cepljenje ameriških trt. Vinogradniki, oziroma njih sinovi, ki se hočejo vdeležiti tega tečaja, naj se zglase 11. t. m. ob 9. uri dopoldan pri omenjenem nasadu v Tržiču.

Umrli so v Gorici od 21. do 27. aprila in sicer na domu: Rudolf Persolja, Alojzija Furlani, Štefan Beč, Magdalena Boškin, Alojzij Pagoni, Frančiška Bressan, Hermenegild Gratton, Karol Casagrade.

V moški bolnišnici usmiljenih bratov: Frančišek Černja iz Šmarij, Ivan Samokec iz Št. Petra, Blaž Mrak iz Cerknega.

V ženski bolnišnici: Marij Skočir iz Fare, Lucija Moda iz Belvedere, Antonija Čermelj iz Vertovina.

V vojaški bolnišnici ni v tem času nikdo umrl.

Umrli je 2. t. m. v Lovrani general artilerijski nadzornik v p. fcm. Alfred vitez Kropatschek v 74. letu starosti. L. 1873 je izumil novo repetirno puško, s katero si je pridobil svetovno ime kot iznajditelj. Bil je odlikovan s številnimi avstrijskimi in inozemskimi redovi. —

† **Ogrski trgovinski minister Hieronymi.** — Trgovinski minister Hieronymi je v četrtek ob 5. uri popoldne po daljši bolezni umrl za pljučnico.

Posledice praznovanja 1. majnika. V Daimlerjevi tovarni motorjev v Dunajskem Novem mestu je odpuščenih z dela 900 delavcev, ker so brez dovoljenja ravnateljstva praznovali 1. majnik. Tudi v predilnici v Srumavi so odpustili vse delavce.

40.000 K češki šolski družbi. — Pokojni zasebnik Dominik Daneš v Pisku je zapustil Ustředni Matici školski svoje premoženje, vredno 40.000 K.

V MANUFAKTURNI TRGOVINI
TEOD. HRIBAR Gosposka ulica št. 6
v GORICI

— se dobi perilo za neveste rumberško, belgijsko ir šlezijsko platno, Perkal, Batist, Zefir, Satin. —
Modne volne sukno za moško obleko, preproge, zavese, odeje, šivane kuverte, žime, volno za postelje. Jäger, srajce itd. itd.

Vsem gospodinjam
toplo priporočamo

KOLIŠKO ČIKORIJO

edno pristni, po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

v korist

obmejnim slovincem.

Restavracija „Central“.

Od nedelje, dne 7. maja samo za nekaj dni
bode prvič v GORICI

DRUŽBA SUDANCEV,

20 oseb, ženske in moški, od roda Nubijcev
iz črnega dela sveta.

== VSAKI DAN GD 10. URE PREDP. ==

Nastopi v domačih šegah in navadah od 3.-9. ure pop.
Vstopnina 60 viš. Vojski od narednika doli in pa otroci
plačajo polovico.

Naznanilo preselitve.

Znana stara domača tvrdka z železnino

Konjedic & Zajec

naznanja uljudno, da preseli svojo trgovino
v prostore hiše

„Goriške ljudske posojilnice“

Gosposka ul. št. 7 (prej krojaška zadruga).

Na novo praktično urejena trgovina
omogoči nas naše cenj. odjemalce vsestransko
hitro, točno, ceno in pošteno postreči.

Zahvaljevaje se dosedanjej cenjenej naklonjenosti,
proseč i nadaljne vljudnosti, priporočamo se za obilne naročbe
v naših novih prostorih

z odličnim spoštovanjem

Konjedic & Zajec.

Štev. 1351

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil 1. četrtletja, t. j. mesecev
januarja, februarja in marca 1910
začne v

ponedeljek, 12. junija 1911,

ter se bo nadaljevala naslednje delavnike
in sicer četrtke in ponedeljke, od 9. ure zjutraj do 1. poludne.

Dne 17., 21., 24. junija in 1. julija
bodo v dražbeni dvorani na ogled
sl. občinstvu dragocena zastavila, ki se
prodajo na naslednji dražbi, od 10. do
12. predpoludne in od 3. do 4. pop.

V Gorici, 2. maja 1911.

Od ravnateljstva zastavljalnice.

Velike zaloge novih dvokoles, šivalnih in
kmetijskih strojev, orkestrijonov, gramofonov,
vsakovrstnih plošč itd. V zalogah imam veliko
vseh gori navedenih tudi že rabljenih strojev,
prav po ceni na izbero pri

BATJEL-U

Gorica,

STOLNA ULICA 3-4.

Mehanična delavnica.

Prodaja tudi na obroke.

Ceniki poštnine prosti.

Opomba: Kdor mi dvokolo, gramofon in šivalni stroj prodá, dobi za nagrado eno novo dvokolo.

Sprejemam naročila za maskiranje
po primerni ceni.

Le tedaj

doseže kakovost fine zrnate kave svojo
polno veljavo, če voli cenjena gospodinja
kot kavni pridatek najzanesljivejšo
vrsto!

Najbolje storite,

če uporabljate izdelek, ki se je izkazal
že desetletja kot najbolji, „pravega
Francka“ iz tovarne Zagreb, vendar pa
izrečno le onega s kavnim mlinčkom
kot tavarliško znamko.

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki priliki „Šolskega Doma“

Vir zdravja so nealkoholne Maršner-jevi šumeči limonadni bonboni,

(malinoevc, limona, jagode, dišeča
perla) v pastilak po 2 in 4 v,
v patentiranih vrečkah po 2
in 5 vin.

Pristni samo
pod
to
znamko.

Letna poraba 80 mil. komadov.

Edini proizvajalec:

Prva češka deln. družba orientalskih
sladkornih in čokoladnih tovarn
Kraj o Vinogradi poprej

— A. MARŠNER. —

Zastopnik: Alojzij Plesničar
Trst, Via Gaetano Donizetti 5.

„Kmečka Banka“ v Gorici,

na Kornu št. 12

eskomptuje menjice pod jako ugodnimi pogoji.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun,
ter jih obrestuje čisto po

4³/₄ 0/0

Načelstvo obstoji iz gg.: Dr. Alojzij Franko, predsednik, Ivan Sanaig, veleposestnik in župan v Biljah, podpredsednik, Fran Obljubek, veleposestnik in župan v Kojsem-Krasno, Ignacij Križman, nadučitelj v Dornbergu, Alojzij Bandelj, veleposestnik v Podgori.

Podružnica „Ljubljanske kreditne banke“ v GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4¹/₂%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavnica K 5.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 450.000. —

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Prva in edina slovenska trgovina z železnino

v Raštelju št. 7 v GORICI

se bode otvorila 15. majnika t. l.

Za obilne naročbe se priporoča

PINTER & LENARD.